

EUROOPA
KONTROLLIKODA

ET

Arvamus 04/2023

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 lõikele 2)

komisjoni muudetud ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks heitkogustega kauplemise süsteemil, süsiniku piirimeetmel ja ümberjaotatud kasumil põhinevad omavahendid ning äriühingute kasumil põhinevad statistilised omavahendid, ning rahavajaduste rahuldamise meetmete kohta, COM/2023/333, 2022/0071 (NLE)

Sisukord

	Punkt
Sissejuhatus	01–17
Uute omavahendite esialgne pakett	01–04
Uute omavahendite kohandatud pakett	05–17
Läbivaadatud ELi heitkogustega kauplemise süsteemil põhinevad kohandatud omavahendid	06–07
Süsiniku piirimeetmel põhinevad kohandatud omavahendid	08
Uued statistilised omavahendid, mis põhinevad äriühingute kasumil	09–11
Omavahendite kättesaadavaks tegemise korra kohandamine	12–17
Üldised tähelepanekud	18–22
Konkreetsed märkused	23–28
Muudetud ELi heitkogustega kauplemise süsteemil põhinevate omavahendite kättesaadavaks tegemine	23
Süsiniku piirimeetmel põhinevate omavahendite kättesaadavaks tegemine	24–25
Äriühingute kasumil põhinevate statistiliste omavahendite kättesaadavaks tegemine	26–28
Muudetud ettepaneku meepoolsed parandusettepanekud	29
Lõppmärkused	30–33
Lisa	
Muudetud ettepaneku meepoolsed parandusettepanekud ja märkused	
Lühendid	

EUROOPA LIIDU KONTROLLIKODA, võttes arvesse

Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 322 lõiget 2;

komisjoni 14. märtsil 2022. aastal vastu võetud ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks heitkogustega kauplemise süsteemil, piiril kohaldataval süsinikdioksiidi kohandusmehhanismil ja ümberjaotatud kasumil põhinevad omavahendid, ning rahavajaduste rahuldamise meetmete kohta¹;

komisjoni muudetud ettepanekut eespool nimetatud nõukogu määruse kohta, mis käsitleb omavahendite kättesaadavaks tegemise meetodeid ja menetlust, mis võeti vastu 20. juunil 2023²,

17. juulil 2023. aastal laekunud nõukogu taotlust arvamuse avaldamiseks;

nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom³;

nõukogu määrust (EL, Euratom) nr 609/2014 meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta⁴, mida on viimati muudetud 5. aprilli 2022. aasta määrusega (EL, Euratom) 2022/615⁵;

nõukogu 30. aprilli 2021. aasta määrust (EL, Euratom) 2021/770, mis käsitleb ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite arvutamist, nimetatud omavahendite kättesaadavaks tegemise meetodeid ja menetlusi, rahavajaduste rahuldamise meetmeid ning kogurahvatulul põhinevate omavahendite teatavaid aspekte⁶;

¹ COM(2022) 101, 2022/0071, 14.3.2022.

² COM(2023) 333, 2022/0071, 20.6.2023.

³ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

⁴ ELT L 168, 7.6.2014, lk 39.

⁵ ELT L 115, 13.4.2022, lk 51.

⁶ ELT L 165, 11.5.2021, lk 15.

Euroopa Kontrollikoja varasemaid arvamusi⁷ ELi omavahendite süsteemi kohta, eelkõige arvamusi 05/2018, 02/2021 ja 03/2022 nende vahendite kättesaadavaks tegemise kohta;

2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames sõlmitud institutsioonidevahelist kokkulepet, milles Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon leppisid kokku uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskavas⁸, mis põhineb järgmistel juhtpõhimõtetel:

- a) kogutakse tulusumma, mis on piisav, et katta „NextGenerationEU“-ga (NGEU) seotud laenu põhisumma ja intresside tagasimaksmiseks eeldatavad kogukulud, järgides samal ajal kõikehaaravuse põhimõtet;
- b) kuludega, millega kaetakse NGEU rahastamiskulusid, ei vähendata mitmeaastase finantsraamistiku kohaste ELi programmide ja fondide kulusid;
- c) omavahendid viiakse kooskõlla selliste ELi prioriteetidega nagu kliimamuutustega võitlemine, ringmajandus ja digiajastule vastav Euroopa ning panustatakse õiglasse maksustamisse ning maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse tugevdamisse;
- d) järgitakse lihtsuse, läbipaistvuse ja õigluse kriteeriume;
- e) tagatakse tuluvoo stabiilsus ja prognoositavus;
- f) ei põhjustata ELi institutsioonidele ja liikmesriikide ametiasutustele liigset halduskoormust;
- g) luuakse eelistatavalt „uusi“ lisatulusid;
- h) samal ajal püütakse vähendada bürokraatiat ning ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate, ja kodanike halduskoormust.

Institutsioonid tõdesid ühtlasi, et uute omavahendite kogumi kasutuselevõtmine peaks vähendama liikmesriikide kogurahvatulul põhinevaid osamakseid liidu aastaeelarve rahastamiseks.

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

⁷ Arvamused 03/2022, 02/2021, 11/2020, 05/2018, 07/2015, 07/2014, 02/2012, 02/2008, 02/2006, 04/2005 ja 07/2003.

⁸ 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe II lisa, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist ning uusi omavahendeid.

Sissejuhatus

Uute omavahendite esialgne pakett

01 22. detsembril 2021 tegi komisjon ettepaneku muuta nõukogu otsust omavahendite kohta⁹, et kehtestada alates 2023. aastast järk-järgult kolm uut ELi tulukategooriat: neist esimene pidi põhinema läbivaadatud ELi heitkogustega kauplemise süsteemil, teine piiril kohaldataval süsinikdioksiidi kohandusmehhanismil ja kolmas liikmesriikide osal suurimate ja kõige kasumlikumate hargmaiste ettevõtjate jääkkasumist, mis jaotatakse ümber liikmesriikidele.

02 Komisjoni sõnul peaks ettepanek andma ELi eelarvesse aastas keskmiselt kuni 17 miljardit eurot ning aitama rahastada NGEU ja kliimameetmete sotsiaalfondi tagasimaksetega seotud eeldatavaid eelarvekuluseid. Allpool on esitatud nende kahe rahastamisvahendi kirjeldus.

- o NGEU on ELi ajutine taasterahastu¹⁰ COVID-19 kriisi tagajärgedega tegelemiseks. Selle raames on kavas kuni 2026. aastani laenata kapitaliturgudelt kuni 806 900 miljonit eurot (jooksevhindades), et anda liikmesriikidele laene kuni 385 800 miljoni euro ulatuses ja tagastamatut rahalist toetust kuni 421 100 miljoni euro ulatuses. Viimati nimetatud summa tuleb ELi eelarvest tagasi maksta 2058. aasta lõpuks.
- o Kliimameetmete sotsiaalfond¹¹ on loodud ajavahemikuks 2026–2032, et anda liikmesriikidele rahalist toetust kuni 65 000 miljonit eurot (jooksevhindades). Selle eesmärk on aidata saavutada sotsiaalselt õiglane kliimaneutraalsusele üleminek, leevendades hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamise sotsiaalset mõju.

03 *Tabelis 1* on esitatud ülevaade kolmest algselt kavandatud ELi tulukategooriast, mis esindavad ELi eelarve uusi omavahendeid.

⁹ Ettepanek: nõukogu otsus, millega muudetakse otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi, [COM\(2021\) 570 2021/0430](#).

¹⁰ Nõukogu määrus (EL) 2020/2094, 14. detsember 2020, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/955, 10. mai 2023, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060.

Tabel 1. Esialgne ettepanek ELi eelarve uute omavahendite kohta

Millel kavandatud omavahend põhineb	ELi kavandatud tuluallika kirjeldus
ELi heitkogustega kauplemise süsteem (HKS)	Ettevõtjad ostavad või saavad saastekvoote ELi CO₂-turu kaudu. Komisjoni ettepaneku kohaselt kantakse ELi eelarvesse 25% tuludest, mis saadakse teatavate saastekvootide müümisest enampakkumisel või nende väärtuse hindamisest heitkogustega kauplemise raames. See hõlmab tulu, mis saadakse praegusest paiksete käitiste, merenduse ja lennunduse heitkogustega kauplemise süsteemist (HKS1), mida kohaldatakse alates 2023. aastast, ning eraldi heitkogustega kauplemise süsteemist maanteetranspordi ja hoonete jaoks (HKS2), mida kohaldatakse valdkondlike õigusaktide vastuvõtmisel. Komisjon tegi omavahendeid käsitlevas otsuses ettepaneku ka ajutise solidaarse kohandusmehhanismi kohta ajavahemikuks 2023–2030. Mehhanismiga nähakse ette maksimaalne osalus väiksema sissetulekuga ja CO₂-mahukatele liikmesriikidele ning minimaalne osalus suurema sissetulekuga ja vähese CO₂ heitega liikmesriikidele.
Süsiniku piirimeede (SPIM)	SPIMiga kehtestatakse ELi imporditavale kaubale, mille tootmine on seotud heitkogustega, CO₂ hind, mis vastab summale, mida oleks makstud siis, kui see kaup oleks toodetud ühtsel turul. Selliste toodete importimiseks ELi peavad importijad ostma SPIMi sertifikaate. Sertifikaatide hind põhineb HKSi lubatud heitkoguse ühikute igapäevase enampakkumise keskmisel hinnal, väljendatuna eurodes CO₂ heite tonni kohta. Komisjoni ettepaneku kohaselt tuleks 75% liikmesriikide poolt SPIMi raames kogutud tulust kanda ELi eelarvesse. See mehhanism pidi hakkama ELi eelarvesse tulu tooma pärast aastateks 2023–2025 kavandatud üleminekuperioodi.
Osakaal suurimate ja kõige kasumlikumate hargmaiste ettevõtjate jääkkasumis, mis jaotatakse ümber liikmesriikidele	Komisjon ettepaneku kohaselt maksaksid liikmesriigid ELi eelarvesse osamaksu, mis põhineb nende osal suurimate ja kõige kasumlikumate hargmaiste ettevõtjate jääkkasumist, mis jaotatakse ümber liikmesriikidele. Selle kavandatud omavahendi alusel kannaksid liikmesriigid ELi eelarvesse 15% hargmaiste ettevõtjate maksustatavast kasumist, mis on neile jaotatud. See omavahend põhineb rahvusvahelise maksuraamistiku reformil, milles 2021. aasta oktoobris leppisid kokku rohkem kui 130 OECD/G20 maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise kaasava raamistiku liiget. Nimetatud kokkuleppe n-ö esimese samba eesmärk on võimaldada osalevatel riikidel maksustada osa maailma suurimate hargmaiste ettevõtjate jääkkasumist ning seda arutatakse praegu rahvusvahelisel tasandil. Kuna valdkondlikud õigusaktid selle kohta puuduvad, ei ole teada, millal võib see omavahend ELi eelarvesse tulu tooma hakata.

04 Komisjon esitas 14. märtsil 2022 ettepaneku muuta nõukogu määrust, millega kehtestatakse omavahendite süsteemi rakendusmeetmed¹². Samuti esitas ta ettepaneku võtta vastu nõukogu määrus selliste omavahendite kättesaadavaks tegemise meetodite ja menetluse ning sularahavajaduste rahuldamiseks võetavate meetmete kohta¹³ („esialgne ettepanek“). 17. juulil 2022 esitasime esialgse ettepaneku kohta [arvamuse 03/2022](#).

Uute omavahendite kohandatud pakett

05 20. juunil 2023 võttis komisjon vastu uute omavahendite kohandatud paketi¹⁴. Omavahendite otsuse¹⁵ ja rakendusmeetmete¹⁶ ettepanekute muutmise eesmärk oli kohandada kavandatavaid omavahendeid, võttes arvesse läbivaadatud HKSi direktiivi¹⁷ ja SPIMi määruse¹⁸ hiljutist heakskiitmist ettepanekute paketi „Eesmärk 55“¹⁹ raames, ning võtta kasutusele uued statistilised omavahendid, mis põhinevad äriühingute kasumil. Komisjon loodab, et uute omavahendite kohandatud paketi abil on keskmine aastatulu aastatel 2024–2027 ligikaudu 24 miljardit eurot ja alates 2028. aastast 36,5 miljardit eurot²⁰.

Läbivaadatud ELi heitkogustega kauplemise süsteemil põhinevad kohandatud omavahendid

06 Kliimameetmete sotsiaalfond loodi selleks, et anda liikmesriikidele rahalist toetust, mis võimaldab neil tegeleda HKS2 võimaliku sotsiaalse mõjuga vähekaitsstud leibkondadele, mikroettevõtjatele ja transpordikasutajatele (vt punkt [02](#) ja [tabel 1](#)). Kuna kliimameetmete sotsiaalfondi rahastatakse esialgu sihtotstarbelisest välistulust

¹² COM(2022) 102, 2022/0072, 14.3.2022.

¹³ COM(2022) 101, 2022/0071, 14.3.2022.

¹⁴ COM(2023) 330, 20.6.2023.

¹⁵ COM(2023) 331, 2021/0430, 20.6.2023.

¹⁶ COM(2023) 332, 2022/0072, 20.6.2023.

¹⁷ Direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem, mida on viimati muudetud [direktiiviga \(EL\) 2023/959](#).

¹⁸ Määrus (EL) 2023/956, millega kehtestatakse süsiniku piirimeede.

¹⁹ COM(2021) 550, 14.7.2021.

²⁰ 2018. aasta hindades, jättes välja OECD 1. sambaga seotud ümberjaotatud kasumipõhistest omavahenditest saadud tulu.

(2026. ja 2027. aastal), mitte ELi eelarve üldtulust²¹, nähti komisjoni muudetud ettepanekus omavahendite otsuse kohta²² ette HKS2 omavahendite kasutamise edasilükkamine 2028. aastani. Kuna riiklikku CO₂-maksu kohaldavad liikmesriigid võivad otsustada vabastada asjaomased heitkogused HKS2-st, tühistades saastekvoodid²³, tegi komisjon ettepaneku lisada need kõnealuse omavahendi arvutusse.

07 Alates paketi „Eesmärk 55“ ettepanekutest on CO₂ heite hinnanguline hind tonni kohta märkimisväärselt tõusnud: keskmiselt 55 eurot 2021. aastal keskmiselt 80 euron 2022. aastal. Sellest tulenev enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute suurenenud väärtus võimaldas muudetud omavahendite otsuse ettepanekus suurendada HKSil põhinevate omavahendite sissenõudmismäära 25%-lt 30%-le. Komisjoni hinnangul laekub sellest tuluallikast ELi eelarvesse 2024.–2027. aastal 7 miljardit eurot aastas (2018. aasta hindades) ja alates 2028. aastast 19 miljardit eurot (2018. aasta hindades).

Süsiniku piirimeetmel põhinevad kohandatud omavahendid

08 Pärast SPIMi uut juhtimismudelit käsitleva seadusandliku kokkuleppe saavutamist, millega suurendati ELi tasandil tsentraliseeritud ülesannete arvu²⁴, tegi komisjon ettepaneku sellega seotud tuluallika kontrolliraamistiku tehniliste kohanduste kohta. Lisaks võttis komisjon oma tulude prognoosis arvesse suurenenud CO₂ hinda ja eeldab, et SPIMil põhinevad omavahendid toovad alates 2028. aastast tulu 1,5 miljardit eurot aastas (2018. aasta hindades).

Uued statistilised omavahendid, mis põhinevad äriühingute kasumil

09 Komisjon tegi ettepaneku võtta kasutusele uus omavahend, mis arvutatakse äriühingute kasumi põhjal, mida hinnatakse Euroopa arvepidamissüsteemi raames koostatud rahvamajanduse arvepidamise statistika alusel²⁵. See omavahend on riigi osamaks, mille arvutamiseks korrutatakse 0,5% suurune sissenõudmismäär

²¹ Määruse (EL) 2023/955 artikli 27 lõige 4.

²² COM(2023) 331, 2021/0430, 20.6.2023.

²³ Direktiivi 2003/87/EÜ (muudetud direktiiviga (EL) 2023/959) artikli 30e lõige 3.

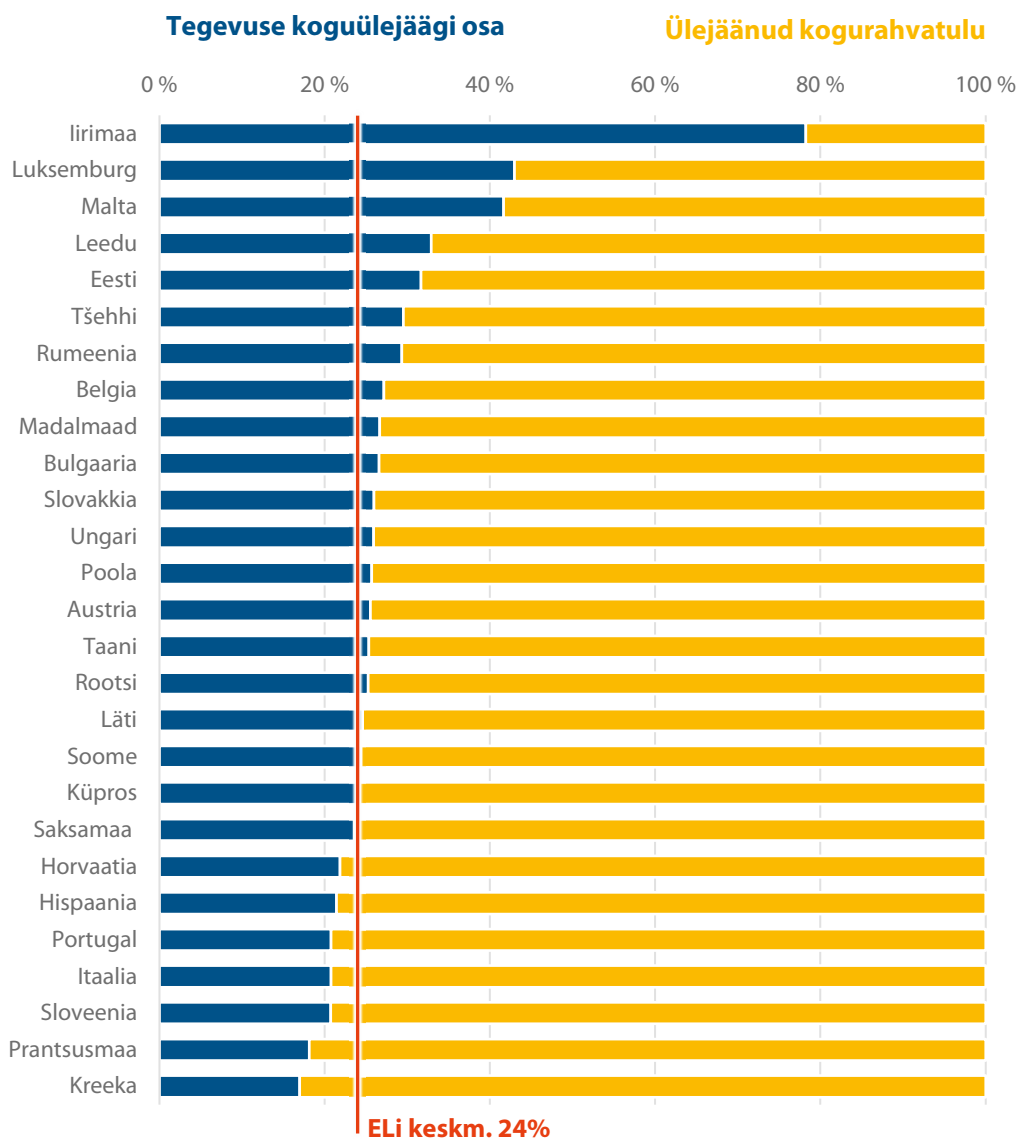
²⁴ Määruse (EL) 2023/956 artiklid 14, 15, 19, 20 ja 27.

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta.

rahvamajanduse arvepidamises kirjendatud mittefinantsettevõtete ja finantsinstitutsioonide institutsionaalsete sektorite tegevuse koguülejäägi summaga.

10 2021. aastal, mis on võrdlusaasta, mida komisjon kasutas äriühingute kasumi statistilise omavahendi baasi hindamiseks, oli liikmesriikide tegevuse koguülejääk eespool nimetatud sektorites keskmiselt 24% kogurahvatulust ELi tasandil, ja vahemikus 17–33%, kui välja jätta kolm erijuhtumit (vt [joonis 1](#)). Need liikmesriigid, kus äriühingute kasum on suurem, annaksid sellesse statistilisesse omavahendisse teoreetiliselt suurema panuse. Tegevuse koguülejäägi andmed võetakse rahvamajanduse kogutulu kontrollimise raames omavahendi, sealhulgas sellega seotud järelevalve- ja kontrollimeetmete aruandlusest. Komisjoni hinnangul on uuest omavahendist saadav tulu alates 2024. aastast keskmiselt 16 miljardit eurot aastas (2018. aasta hindades).

Joonis 1. Tegevuse koguülejäagi osakaal kogurahvatulus liikmesriikide kaupa 2021. aastal

Allikas: Euroopa Kontrollikoda komisjoni andmete ja hinnangute põhjal.

11 Eelkirjeldatud ELi tuluallikas on eelduste kohaselt ajutine: seda kohaldatakse kuni aluseks oleva maksuettepanekul põhineva omavahendi kehtestamiseni. Komisjon võttis 2023. aasta septembris vastu dokumendi „Äritegevus Euroopas: tulumaksuga maksustamise raamistik“²⁶, et parandada ühtse turu toimimist, lihtsustades äriühingu tulumaksu eeskirju ja maksukuulekust ning luues ettevõtjatele võrdsed võimalused.

²⁶ COM(2023) 532, 2023/0321, 12.9.2023.

Omavahendite kättesaadavaks tegemise korra kohandamine

12 Uute omavahendite kohandatud pakett sisaldas ka muudetud ettepanekut võtta vastu määrus meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks HKSil, SPIMil, ümberjaotatud kasumil ja äriühingute kasumil põhinevad statistilised omavahendid, ning sularahavajaduste rahuldamise meetmete kohta²⁷ („muudetud ettepanek“). Vastuvõtmise korral oleks see kolmas omavahendite kättesaadavaks tegemist käsitlev määrus ja täiendaks järgmisi kehtivaid määrusi:

- o esimene omavahendite kättesaadavaks tegemist käsitlev määrus²⁸, mis hõlmab traditsioonilisi omavahendeid, käibemaksupõhiseid ja kogurahvatulul põhinevaid omavahendeid;
- o teine omavahendite kättesaadavaks tegemist käsitlev määrus²⁹, mis hõlmab ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevaid uusi omavahendeid.

13 Liidu omavahendite kättesaadavaks tegemise korda käsitleva määruse (muutmise) ettepanekute üle on kohustuslik konsulteerida Euroopa Kontrollikojaga³⁰. 17. juulil 2023 palus nõukogu kontrollikojal esitada muudetud ettepaneku kohta arvamuse. Käesolev arvamus tugineb esialgse ettepaneku kohta esitatud arvamusele (vt punkt 04).

14 Muudetud ettepanekuga kohandatakse HKSil ja SPIMil põhinevate omavahendite kättesaadavaks tegemise korda. See hõlmab ka eeskirju ja menetlusi, mille alusel tehakse kättesaadavaks uus kavandatav statistiline omavahend, mis põhineb äriühingute kasumil.

15 Komisjon tegi ettepaneku muuta esialgse ettepaneku³¹ artiklit 7, eelkõige selleks, et ajakohastada selliste saastekvootide hindamismehhanismi, mida ei müüda enampakkumisel, kui liikmesriigid kasutavad HKS2 raames oma kaalutusõigust, et kohaldada riiklikku CO₂-maksu (vt punkt 06). Samuti tegi komisjon ettepaneku muuta esialgse ettepaneku artiklit 14 SPIMi jaoks vastu võetud keskse juhtimismudeli tõttu (vt punkt 08).

²⁷ COM(2023) 333, 2022/0071, 20.6.2023.

²⁸ Nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 609/2014.

²⁹ Nõukogu määrus (EL, Euratom) 2021/770.

³⁰ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 lõike 1 punkt a.

³¹ COM(2022) 101, 2022/0071, 14.3.2022.

16 Ühtlasi lisas komisjon muudetud ettepanekusse mitu sätet (st artiklid 1, 2, 3, 4, 5, 9a, 10, 16a, 16b, 17 ja 20), et teha kättesaadavaks uus statistiline omavahend, mis põhineb äriühingute kasumil.

17 Muudetud artikkel 22 kajastab asjaolu, et kolmandat omavahendite kättesaadavaks tegemist käsitlevat määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024, välja arvatud omavahendite otsuse muudetud ettepanekus sätestatud erandid:

- 1. jaanuar 2028 HKS2-l põhinevate omavahendite puhul;
- 1. jaanuar 2026 SPIMil põhinevate omavahendite puhul, mis hakkavad ELi eelarvesse tulu tooma alles alates 2028. aastast;
- „alates maksustamisõiguste ümberjaotamist käsitleva üleilmse kokkuleppe rakendamise direktiivi kohaldamise kuupäevast või mitmepoolse konventsiooni jõustumise kuupäevast, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem“ omavahendite puhul, mis põhinevad suurimate ja kõige kasumlikemate hargmaiste ettevõtjate jääkkasumil.

Üldised tähelepanekud

18 Võtame teadmiseks komisjoni uute omavahendite kohandatud paketi, millega muudetakse kahte varem kavandatud tuluallikat (mis põhinevad HKSil ja SPIMil) ning lisatakse uus statistiline omavahend, mis põhineb äriühingute kasumil. Kõigi esitatud muudatuste tõttu, millega suurendatakse omavahendite arvu ja muudetakse mõnel juhul nende kättesaadavaks tegemise eeskirju, kordame oma varasemates arvamustes esitatud hinnangut ELi rahastamissüsteemi keerukuse kohta³².

19 Komisjoni 2021. aasta hinnangu kohaselt on NGEU tagastamatu rahalise toetuse põhisumma tagasimaksmiseks vaja eelarvevahendeid keskmiselt 15 miljardit eurot aastas, kui tagasimaksmine toimub ajavahemikul 2028–2056. Võimalikud on ka ennetähtaegsed tagasimaksed enne 2028. aastat³³. Komisjon ei avaldanud NGEU eest makstavate intresside hinnangulisi summasid. Sellele lisanduks kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamine ajavahemikul 2028–2032 keskmiselt 10 miljardi euro suuruses summas.

20 Kättesaadav teave ei võimalda meil hinnata, kas uute omavahendite kohandatud paketist saadava oodatava aastatulu kavandatud maht on piisav nii NGEU kui ka kliimameetmete sotsiaalfondi rahaliste vajaduste katmiseks.

21 Võtame teadmiseks komisjoni muudetud ettepaneku muuta kolmandas omavahendite kättesaadavaks tegemise määruuses sätestatud korda. See kajastab omavahendite otsuse muudetud ettepanekut ja rakendusmeetmeid, mis tulenevad komisjoni uute omavahendite kohandatud paketist, võttes arvesse hiljutist valdkondlike õigusaktide vastuvõtmist (vt punkt 05). Esitame oma tähelepanekud ja märkused punktides 23–29.

22 Lisaks kordame oma arvamuse 03/2022³⁴ järeldusi, mis on asjakohased ka muudetud ettepaneku puhul. Komisjon on teinud täiendavaid edusamme uute omavahendite kasutuselevõtmisel. Komisjon peaks aga tegema ettepaneku koondada

³² Vt meie arvamuse 03/2022 punkt 19, arvamuse 02/2012 punkt 6 ja arvamuse 02/2006 punkt 16.

³³ Vt omavahendeid käsitleva otsuse 2020/2053 artikli 5 lõige 2.

³⁴ Vt meie arvamuse 03/2022 punktid 40–41 ja 44.

kõik omavahendite kättesaadavaks tegemise eeskirjad (esimene, teine ja kolmas omavahendite kättesaadavaks tegemist käsitlev määrus) ühte õigusakti.

Konkreetsed märkused

Muudetud ELi heitkogustega kauplemise süsteemil põhinevate omavahendite kättesaadavaks tegemine

23 Muudetud ettepaneku artikli 7 lõige 2 sisaldab tehnilist kohandust, et määrata kindlaks iga-aastase keskmise hinna ulatus, mida kasutatakse HKS1 kohastest eranditest saadava tulu arvutamiseks, viidates omavahendite otsuse muudetud ettepanekus esitatud HKS1 spetsiifiliste sektorite (paiksed käitised, merendus ja lennundus³⁵) saastekvootide müümisele enampakkumisel. Muudetud ettepaneku uue artikli 7 lõikes 2a on sätestatud eeskirjad omavahendite baasi arvutamiseks juhul, kui liikmesriigid on kasutanud võimalust kohaldada riiklikku CO₂-maksu, millega tühistatakse saastekvoodid, mida ei müüda enampakkumisel HKS2 asjaomaste heitkoguste jaoks³⁶. Kui välja arvata *lisas* esitatud parandusettepanekud, peame kavandatud muudatusi õigustatuks, kuna nendega tagatakse, et liikmesriikide õigus HKS2 saastekvoodid tühistada ei mõjuta võrdset kohtlemist ELi eelarvesse tehtavate riiklike osamaksete arvutamisel.

Süsiniku piirimeetmel põhinevate omavahendite kättesaadavaks tegemine

24 SPIMil põhinevate omavahendite puhul jäetakse muudetud ettepaneku artikli 14 lõikega 1 välja viide komisjoni „(kohapealsele) kontrollile“ ja asendatakse need „kontrolli- ja järelevalvemeetmetega“. Tunnistades, et SPIMi juhtimisega nähakse ette ülesannete suurem tsentraliseerimine ELi tasandil³⁷, nähakse komisjoni järelevalverolliga ette SPIMi tegevusloaga deklarantide registrisse kantud andmete ja tehingute riskipõhine kontroll, SPIMi deklaratsioonide järelevalve ja liikmesriikide teavitamine avastatud õigusnormide rikkumisest.

25 Valdkondliku õigusakti³⁸ kohaselt vastutavad riiklikud ametiasutused tuvastatud õigusnormide rikkumiste kõrvaldamiseks läbiviidava edasise uurimise eest. Leiame aga,

³⁵ Direktiivi 2003/87/EÜ artiklid 3d ja 10.

³⁶ Direktiivi 2003/87/EL artikli 30e lõige 3.

³⁷ Määruse (EL) 2023/956 artiklid 14, 15, 19, 20 ja 27.

³⁸ Määruse (EL) 2023/956 artikkel 15.

et nagu teiste kavandatud ja olemasolevate omavahendite puhul³⁹, peaksid ka komisjonil olema kontrollivolitused (sealhulgas õigus teha kohapealseid kontrollkäike liikmesriikide ametiasutustesse), et täiendada riigipoolset kontrolli, mida on vaja omavahendite nõuetekohase arvutamise ja kogumise tagamiseks. Teeme ettepaneku seda muudetud ettepaneku sätet selgitada (vt [lisa](#)).

Äriühingute kasumil põhinevate statistiliste omavahendite kättesaadavaks tegemine

26 Muudetud ettepaneku artikli 2 lõikes 1 on sätestatud nõuded statistiliste andmete koostamist ja äriühingute kasumil põhinevate statistiliste omavahendite kättesaadavaks tegemist käsitlevate tõendavate dokumentide säilitamise kohta. Artikli 5 lõikes 5a on sätestatud eeskirjad osamaksete kontole kandmiseks ja tegevuse koguülejäägi andmete esitamiseks. Artikkel 9a sisaldab statistiliste omavahendite arvutamise korda. Artiklites 16a ja 16b sätestatakse vastavalt kõnealuse tuluallika kättesaadavaks tegemise ning saldo arvutamise ja omavahendite korrigeerimise kord.

27 Märkime, et kavandatud sätted statistiliste omavahendite kohta on üldiselt kooskõlas kogurahvatulul põhinevate osamaksete kättesaadavaks tegemise korraga⁴⁰. Kuna tegevuse koguülejääk on rahvamajanduse arvepidamise komponent, nagu ka kogurahvatulu, siis toetame sellist kooskõlla viimist.

28 Oma arvamuses 03/2022⁴¹ esitasime võrdleva analüüsi komisjoni ja liikmesriikide vaheliste vaidluste lahendamise suhtes kohaldatava läbivaatamiskorra kohta seoses kavandatud ja olemasolevate omavahendite arvutamisega. See analüüs näitas mitte ainult seda, et kasutusel on erinevad menetlused, vaid ka seda, et kogurahvatulul ja HKSil põhinevate omavahendite puhul ei ole läbivaatamiskorda ette nähtud. Märkime, et muudetud ettepaneku artiklit 19 ei ole muudetud, et näha ette uute statistiliste omavahendite läbivaatamise kord.

³⁹ Määruse (EL, Euratom) 2021/768 (millega kehtestatakse omavahendite süsteemi rakendusmeetmed) artikli 2 lõige 1 ning [rakendusmeetmete](#) muudetud ettepaneku artikkel 1 (lõike 1 punkti b alapunktid 6a ja 6d).

⁴⁰ Määruse (EL) nr 609/2014 artiklid 3, 4 ja 5, artikli 6 lõiked 1, 2 ja 3, artikli 10a lõiked 1 ja 4, artikli 10b lõiked 4, 5 ja 6, artikli 12 lõiked 1, 3, 4, 5 ja 6 ning artiklid 14 ja 15.

⁴¹ Meie [arvamuse 03/2022](#) punkt 35 ja tabel 2.

Muudetud ettepaneku meiepoolised parandusettepanekud

29 Parandusettepanekud ja märkused muudetud ettepaneku kohta esitame *[lisas](#)*.

Lõppmärkused

30 Võtame teadmiseks komisjoni uute omavahendite kohandatud paketi, millega muudetakse varem kavandatud tuluallikaid, mis põhinevad HKSil ja SPIMil, ning lisatakse uus omavahend, mis põhineb äriühingute kasumiga seotud statistilistel andmetel. Märgime, et see muudab ELi rahastamissüsteemi veel keerulisemaks (vt punkt [18](#)).

31 Kuna komisjon ei ole esitanud ametlikke hinnanguid NGEU puhul tagasimakstavate intresside summade kohta, ei võimalda olemasolev teave meil hinnata, kas uute omavahendite kohandatud paketist saadava eeldatava aastatulu kavandatud maht on piisav, et katta NGEU tagasimaksete ja kliimameetmete sotsiaalfondi rahastamiseks vajalikud summad (vt punktid [19](#) ja [20](#)).

32 Peame positiivseks muudatusettepanekuid, mis on kooskõlas omavahendite otsuse muudetud ettepanekuga ja hiljuti vastu võetud valdkondlikel õigusaktidel põhinevate rakendusmeetmetega (vt punkt [21](#)). Usume siiski, et komisjonile peaks jääma õigus teha kontrolli SPIMil põhinevate omavahendite haldamise üle (vt punktid [24](#) ja [25](#)). Samuti märgime, et ei ole kehtestatud läbivaatamiskorda komisjoni ja liikmesriikide vaheliste vaidluste lahendamiseks seoses äriühingute kasumil põhinevate uute statistiliste omavahendite arvutamisega (vt punkt [28](#)).

33 Ehkki me tunnistame, et komisjon on teinud täiendavaid edusamme uute omavahendite kasutuselevõtmisel, kannustame teda jätkuvalt tegema viivitamata ettepaneku kõigi omavahendite kättesaadavaks tegemise menetluste koondamiseks ühte õigusakti (vt punkt [22](#)).

V auditikoda, mida juhivad kontrollikoja liige Jan Gregor, võttis käesoleva arvamuse vastu 3. oktoobri 2023. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president
Tony Murphy

Lisa

Muudetud ettepaneku meepoolsed parandusettepanekud ja märkused

Ettepaneku tekst	Soovitatud muudatus	Märkused
Artikli 7 lõige 2 „Komisjon arvutab otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punkti e alapunktis 2 osutatud summa ~~d~~ , kohaldades kõnealuse otsuse artikli 2 lõike 1 punktis e <u>(1)</u> osutatud määra...”	„Komisjon arvutab otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punkti e alapunktis 2 osutatud summa ~~d~~ , kohaldades kõnealuse otsuse artikli 2 lõike 1 punktis e ~~(1)~~ osutatud määra...”	Muudetud ettepaneku tekst sisaldab ebaõiget viidet asjaomasele artiklile. Kõnealune määr on kindlaks määratud muudetud otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punktis e: „[---] „e) ühtse määra 30% kohaldamine: [---]”
Artikli 7 lõige 2a „Komisjon arvutab otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punkti e alapunktis 3 osutatud summad, kohaldades kõnealuse otsuse artikli 2 lõike 1 punkti e alapunktis 1 osutatud määra...”	„Komisjon arvutab otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punkti e alapunktis 3 osutatud summad, kohaldades kõnealuse otsuse artikli 2 lõike 1 punktis e ~~alapunktis 1~~ osutatud määra...”	Muudetud ettepaneku tekst sisaldab ebaõiget viidet asjaomasele artiklile. Kõnealune määr on kindlaks määratud muudetud otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punktis e: „[---] „e) ühtse määra 30% kohaldamine: [---]”
Artikli 7 lõige 2a „... on the platform selected in accordance with Article 26 of that Regulation.”	„... on the platform selected in accordance with Article 26 of ~~that~~ Regulation (EU) No 1031/2010. ”	Parandus ei puuduta eestikeelset versiooni.
Artikli 9a lõige 1 „Kättesaadavaks tehtavate ettevõtete kasumil põhinevad statistilised omavahendid arvutatakse, kohaldades otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punktis h osutatud ühtset sissenõudmismäära mittefinantsettevõtete sektori (S.11) ja finantsinstitutsioonide sektori (S.12) tegevuse koguülejäägi summa suhtes, nagu on määratletud otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punktis h.”	„Kättesaadavaks tehtavate ettevõtete kasumil põhinevad statistilised omavahendid arvutatakse, kohaldades ~~otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punktis h osutatud~~ ühtset sissenõudmismäära mittefinantsettevõtete sektori (S.11) ja finantsinstitutsioonide sektori (S.12) tegevuse koguülejäägi summa suhtes, nagu on määratletud otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punktis h.”	Viide muudetud otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 artikli 2 lõike 1 punktile h esineb kaks korda. Üks viidetest tuleks välja jätta.

Artikli 9a lõige 2 „Komisjon arvutab äriühingute kasumil põhinevad statistilised omavahendid, võttes arvesse liikmesriikide edastatavat kvaliteediaruannet, millele on osutatud uute omavahendite rakendusmeetmeid käsitleva nõukogu määruse artikli 2 lõikes 6d.“	„Komisjon arvutab äriühingute kasumil põhinevad statistilised omavahendid, võttes arvesse liikmesriikide edastatavat kvaliteediaruannet, millele on osutatud uute omavahendite rakendusmeetmeid käsitleva nõukogu määruse (EL, Euratom) 2021/768 artikli 2 lõikes 6d.“	Viide teisele määrusele peaks selguse tagamiseks sisaldama selle numbrit. [Lisaks võib viide rakendusmeetmetele olla üleliigne, kuna see täiendab muudetud ettepanekus sätestatud omavahendite kättesaadavaks tegemise nõudeid].
Artikli 14 lõige 1 „Kõigi paranduste ja kohandustega, mida kohaldatakse eelnevaid eelarveaastaid käsitlevate aruannete suhtes pärast määruse (EL, Euratom) 2021/768 artikli 2 lõikes 6b osutatud kontrolli- ja järelevalvemeetmete võtmist kontrollimist või mõnel muul põhjusel, kaasneb määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 9 lõikes 1 osutatud kontole tehtavate kannete erikorrigeerimine. [---] Komisjon teavitab liikmesriiki pärast ~~kohapealseid kontrole~~ kontrolli- ja järelevalvemeetmete võtmist oma järgmisesse aastaaruandesse lisatava erikorrigeerimise summast.“	„Kõigi paranduste ja kohandustega, mida kohaldatakse eelnevaid eelarveaastaid käsitlevate aruannete suhtes pärast määruse (EL, Euratom) 2021/768 artikli 2 lõikes 6b osutatud kontrolli- ja järelevalvemeetmete võtmist kontrollimist, mis vajaduse korral hõlmavad (kohapealseid) kontrollkäike, või mõnel muul põhjusel, kaasneb määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 9 lõikes 1 osutatud kontole tehtavate kannete erikorrigeerimine. [---] Komisjon teavitab liikmesriiki pärast ~~kohapealseid kontrole~~ kontrolli- ja järelevalvemeetmete võtmist, mis hõlmab ka kohapealseid kontrollkäike, oma järgmisesse aastaaruandesse lisatava erikorrigeerimise summast.“	On oluline, et komisjon kasutaks oma kontrolliõigust, et kontrollida liikmesriikides omavahendite arvutamise aluseks kasutatava teabe õigsust (vt punkt 25). See tuleks ette näha ka rakendusmeetmete ettepaneku muudatuses.
Artikkel 22 „[---]. Artikli 2 lõiget 3, artikli 5 lõiget 5 ning artikleid 9, 15 ja 16 kohaldatakse siiski alates [maksustamisõiguste ümberjaotamist käsitleva üleilmse kokkuleppe rakendamise direktiivi] kohaldamise kuupäevast või mitmepoolse konventsiooni jõustumise kuupäevast, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem. [---]“	„[---]. ~~Artikli 2 lõiget 3, artikli 5 lõiget 5 ning artikleid 9, 15 ja 16 kohaldatakse siiski alates [maksustamisõiguste ümberjaotamist käsitleva üleilmse kokkuleppe rakendamise direktiivi] kohaldamise kuupäevast või mitmepoolse konventsiooni jõustumise kuupäevast, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.~~ [---]“	See tekst on üleliigne, kuna kavandatud sätte kohaldamine sõltub omavahendite otsuse muudatuse rakendamisest, nagu on sätestatud muudetud artikli 22 esimeses punktis. Muudetud omavahendite otsuse ettepanekus on sätestatud aeg, millal erinevaid omavahendeid kohaldama hakatakse.

Lühendid

HKS: heitkogustega kauplemise süsteem

NGEU: taasterahastu „Next Generation EU“

SPIM: süsiniku piiriheide

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2023

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitika on kehtestatud [Euroopa Kontrollikoja otsusega nr 6–2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt [litsentsile Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Reeglina on taaskasutamine lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Kontrollikojale kuuluva sisu taaskasutajad ei tohi moonutada algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetses sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid eraisikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotleda täiendavaid õigusi.

Kui luba on saadud, tühistab ja asendab see eespool nimetatud üldise loa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse omajatelt.

Tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumendid, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed, ei kuulu kontrollikoja taaskasutamispoliitika alla.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovitab teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Kontrollikoja logo kasutamine

Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.